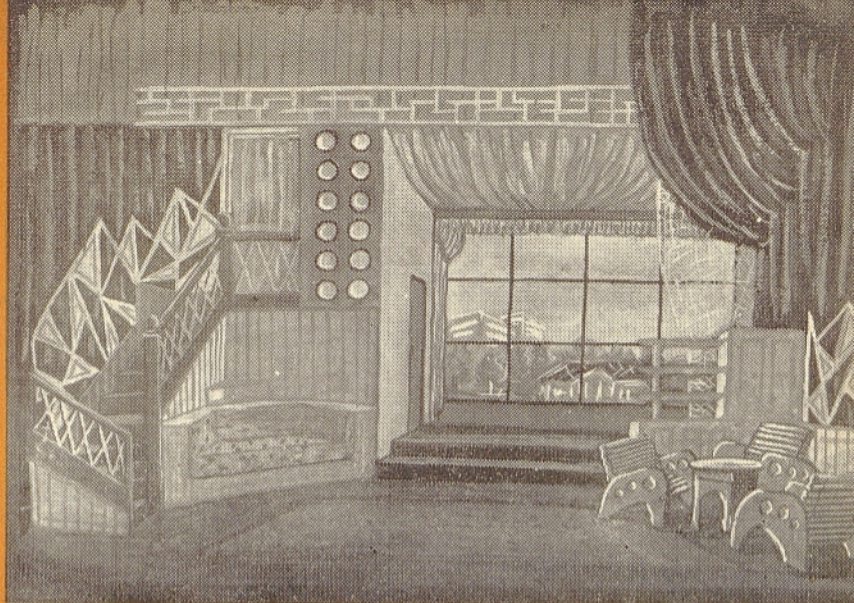

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE - Sezona 1954-55

Gledališki list 4

Norman Krasna: DRAGA RUTH

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

SEZONA 1954-55

GLEDALIŠKI LIST 4

V soboto, 12. februarja 1955 ob 19.30 uri
za Red premierski

V nedeljo, 13. februarja 1955 ob 19.30 uri
za Red I.

DRAGA RUTH

Komedija v 2 čejanjih (6 slikah)

Spisal: **Norman Krasna** Prevedel: **Rače Pregare**

Režija: **Marjan Stare** (debut) Scena: **Bojan Čebulj**

Godi se v nekem mestu ZDA leta 1944

Daljši odmor po 3. sliki Konec ob 22. uri

Igrajo:

Sodnik Harry Wilkins	Franjo Stibilj
Edith, njegova žena	Stanka Geršakova
Ruth	} njuni hčerki . . . . .
Miriam	
	Nuša Gobčeva (debut)
Dora, služkinja	Mihelca Petričeva
Albert Kummer	Bojan Čebulj
Poročnik William Seawight . . .	Marjan Stare
Marta Seawight, njegova sestra	Marija Tolarjeva
Narednik Chuck Vincent	Slavko Polanc
Harold Simons	

Sodelujejo:

Sufler	Božo Pančur
Inšpicient	Franjo Lotrič
Razsveotljava	Jagodica - Fležar
Odrski mojster	Franjo Stibilj

Kulise je izdelala gledališka kulisarna pod vodstvom Franja Stibilja. Slikarska in kašerska dela Jože Bedič

Kostume sta izdelala krojaška mojstra Marta Dovič in Zdravko Kavčič

Uniforme izdelal Jože Mihelač

OB NAŠI NOVI KOMEDIJI

Nismo pozabili, da se radi smejite!

Smeh in dobra volja je pol zdravja, to velja že od nekdaj. Zato smo odprli zastor ljubki in prijetni ameriški komediji „Draga Ruth“.

Le sem in tja se bo še našel kdo, ki mu to ime ni znano, sicer se ga vsi spominjate iz istoimenskega filma. Film Vam je nadvse ugajal. Polemtakem Vam bo tudi igra prijala!

Že ko je pred leti igral omenjeni ameriški film, smo opazili, da je v njem nekaj tipično odrskega. Za o je preskr'elo Mestno gledališče v Ljubljani skoraj en prevod. Delo je v hitrici in v teki bolezni prevedel danes že pokojni Rade Pregarc. Že ob premieri je „Draga Ruth“ osvojila Ljubljančane in potem začela svoje po'ovanje po vsej Sloveniji.

„Ruth“ ni odpirala zastorjev samo v večjih, temveč tudi v zakotnih, neznanih odrih in osvajala staro in mlado, mesto in vas.

Morda bo kdo pomislil, zakaj jo naše gledališče „pogreva“, če je že tako preigrana po vseh odrih in odrčkih.

Lahko mu pojasnimo! V bližini Jesenic še ni bila na sporedu, to je eno. Drugo in glavno pa je to, da ta komedija v svoji prijetnosti, duhovitosti, spretnem zapletu, preprostosti in učinkovitosti še vedno zasluži, da jo vzamemo iz arhiva. Redka so dela, ki so nastajala v najtežjih časih vojne, pa so tako prežeta s prero'ebno dobro voljo, optimizmom in so tako polna zdravih misli, kot je prav naša komedija.

O piscu „Draga Ruth“ imamo kaj malo podatkov. Niti letnic, niti točnejšega življenjepisa, niti podatkov o vseh delih. Imamo pa že kar dve njegovi komediji prevedeni v slovenščino, kar je boljše, kot pa, če bi bilo obratno. Drugo njegovo veseloigro igrajo v Ljubljani in Celju prav v letošnji sezoni. Krstili so jo „John ljubi Mary“. Bajne niti tako učinkovita kot „Draga Ruth“, a vendar veje iz nje tisti Krasna, ki ga poznamo iz prejšnje komedije.

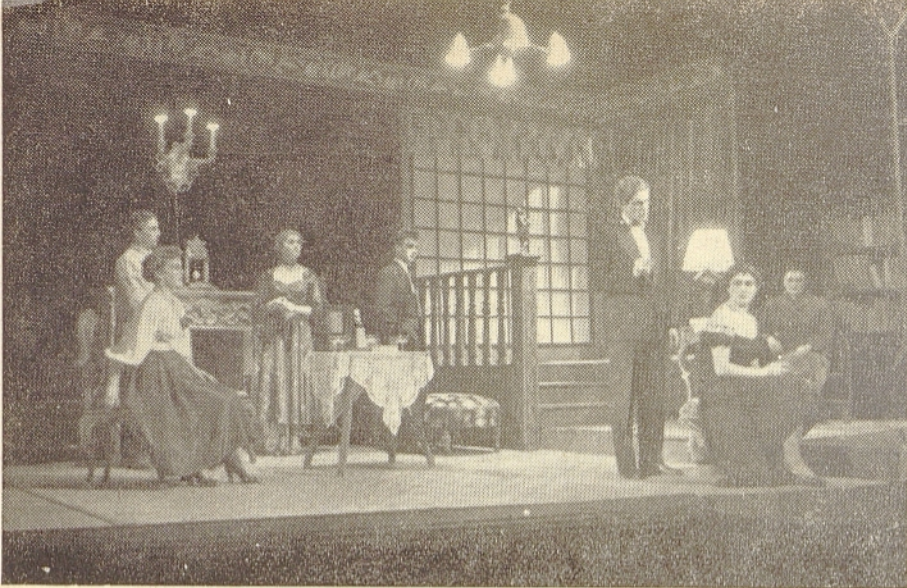
Kaj in kdo je pravzaprav Norman Krasna?

Trenutno morem razbrati iz skopihotic to, da se je rodil okoli leta 1909, da je bil svoje dni trgovski nameščeneec, in hkrati obiskoval predavanja na univerzi, da mu ta poklic ni ugajal in se je raje posvetil žurnalistiki, začel z gledališko in filmsko kritiko in še zelo mlad uspel s svojimi odrskimi deli in filmskimi scenariji. Spominjate se še prav gotovo filma „Vse o Evi“! No, to je eden njegovih uspešnih scenarijev.

(Naj dodam, da je film dobil več „Oscarjev“, najvišjih filmskih umetniških nagrad v Ameriki).

Pisateljeva pot je šla hitro navzgor. Njegovo komedijo „Furije“ so ocenili kot najboljšo v vsej sezoni.

Največ snovi pa mu je dala druga svetovna vojna, ki se je je udeležil sam kot letalec. V letalski enoti, kjer je preživljal vojno, se je porodila „Ruth“, tam se je začela tudi komedija „John ljubi Mary“.

Slika iz prizora »Nevarni ovinek«

Po prihodu s fronte je postavil te komedije na oder in vsa Amerika se je od srca smejala toplemu humorju in življenju junakov N. Krasne in marsikje našla svojo lastno podobo na odru. V New Yorku so jo dan za dnevom igrali tri leta.

V kulturnem zatišju vojnih let je „Draga Ruth“ ena redkih, skorajda edinih, a vsekakor najboljših komedij. Stevilnejše in delno tudi boljše komedije, so sledile šele pozno po njej. Vkljub hudi tekmi mnogih avtorjev pa je ostala in bo verjetno še in še živela. Vsekakor nočemo gledati v njej kake umelnine, vendar ji lahko priznamo veljavo ene najprikupnejših komedij take vrste. Prav tako jo je pretirano uvrščati v „bulvarško“ komedijo, ker je taka pripomba največkrat slabo obarvana. Če pa jo hočemo le vriniti v to zvrst, potem je vsekakor zelo kvalitetna „bulvarska“ komedija, ob kateri se marsikateri komediograf lahko zgleduje v zgradbi, risanju značajev, optimizmu in predvsem duhovitosti, ki je dostikrat precej ostrša in se posmehne marsikateri pomanjkljivosti in napaki ameriškega javnega življenja in politike.

Sreča v nesreči male pubertetnice Miriam

(vsebina)

Prijetni dom sodnika Wilkina. Njegovi šestnajstletni hčerki Miriam hodijo po glavi kaj čudne misli. Prav vse jo zanima. Predvsem je prepričana, da je njena generacija v borbi s prejšnjo. Poteguje se za osvoboditev Kitajske, obtožitev kapitalizma, hoče, da spremenijo barve bankovcev, zanima jo seksualno življenje pri Sovjetih. (V glavnem je to pobrala iz člankov in revij!) Kot pred-

sednica „Ameriške ženske lige“, krožka, ki so ga organizirale deklice na njeni šoli, pisari vojnemu ministrstvu, naj ženske prav tako vzamejo k vojakom in odločno protestira, da bi jih smatrali le kot stroje za proizvodnjo otrok.

Glavna naloga njihove „Lige“ pa je bila, da so pošiljale na fron'o pakete. Seveda ne bi bilo pravega zapleta, če ne bi v te pakete prilagale tudi pismen.

In to — razumljivo — ljubavna pisma.

Miriam je storila prav tako. Ona, je vendar „predsednica“!

Do semle je vse lepo in v redu.

Zdaj se lahko začne komedija!

Poročnik Bill, ki mu je Miriam pošiljala pisma v imenu starejše sestre Ruth, pride na dopust. Prvi korak — včasih želi svojo drago Ruth. Ta pa niti pojma nima o Billu in je že napol zaročena z drugim.

Toda ljubka komedija ne bi bila ljubka, če se ne bi vzela Ruth in poročnik Bill. Le brez skrbi, na koncu, da prav na „zadnji strani“ igre le prideta do spoznanja, da spadata skupaj Čeprav „happyend“, — vendar ljubeč.

Komedija prikazuje vso zmešnjavo okoli male Miriam, dokler se vse skupaj srečno ne konča.

Nekaj prijetnega nasmeha boste odnesli s predstave domov in še pozneje se boste za trenutek radi spomnili male Miriam ljubke Ruth, pristrčnega poročnika in predvsem prijetnega sodnika in njegovih duhovitih pripomb. Ne boste se krohotali, to ni burka! Marsikaj je tragičnega vmes. Toda pri sebi Vam bo tako prijetno toplo in to je nekaj dragocenega v tej ljubki komediji.

Kdo in kakšni so ljudje v naši komediji

Nobenega burkeža ni v njej, niti ni posebnih in izrednih ljudi. Cisto navadni smrtniki so. Majhni, neboljjeni so, nimajo velikih zahtev in tudi ne izrednih lastnosti. Na tisoče je takih ljudi. Res? Da, lahko; le redko se pravi med seboj najdejo, da bi si uredili tako prijetno okolje, kot je dom Wilkinsovih. Prvi Wilkinsovih je prav skromno, prav nič kričeče moderno, niti ne preveč starinsko. To ni ona karikirana Amerika, o kateri govore nekatere komedije.

Wilkinsovi žive v lihem, prijetnem domu.

Če se potrudimo globlje v njihova srca in misli, spoznamo, da so po svoji preprosti iskrenosti dragoceni ljudje, tisti ljudje, ki jim lahko zaupamo tudi za v bodoče.

Kdo bi si ne želel takega očeta, katera bi si ne želela takega moža in prijatelja, kot je sodnik Hary Wilkins.

Utelesena dobrotla, razumevanje, vedrost, optimizem! On in žena Edith predstavljata zakon, ki mu ni kaj reči, le prijetna želja po nečem takem, tako vsklajenem in prijateljskem nas prešine.

In vzgoja njenih otrok! V tej komediji je pokazan odnos do otrok v vseh niansah. Čudovit je odnos staršev do njunih dveh hčera. Sodnik in Edith jima nista moralistična pridigarja; temveč pristrčna in nadvse odkrita prijatelja. Vsak ukrep je na pravem mestu, vsaka lepa in tudi trda beseda postavljena v

pravi hip; kadar pa pride do resnega problema, sede družina skupaj in se kot ljudje odkrito pomenijo in odločijo. Ruth je starejša hči, Sumim, da je malo takih deklet ne samo v Ameriki, temveč tudi drugje. Nič izrednega nima na sebi in vendar je kot sad odnosa in razumevanja svojih staršev čudovito dekle. Takih deklet ne bi srečali na vsakem koraku. Bill ima prav, ali pa tudi srečo!

Ven ar sta s po očnikom Billom vredna drug drugega. Bill je tako pristen, nepotvorjen, resda — včasih že celo naiven, a mu je to le v prid. Ljubi s preprosto, skoro okorno gesto, z nepotvorjeno svežino in silo mladega človeka. V sebi nosi marsikaj, kar že ne soli več v vesele, nekaj tragičnega je v zasnovi njegovega lika. Le v končni odločitvi Ruth, da pojde z njim, tliči skrita sila, ki bi našega Billa v trenutku lahko spremenila v tragično figuro. Vendar je avtor poskrbel tudi za to. Vso pravico imata, da živita skupaj in po tolikih ovinkih in zapletljajih se jima to — v veselje vseh, ki čutijo z avtorjem, — le posreči.

Mala puberte'nica Miriam! Prikupna in ljubka šestnajstletnica! Kaj vse si je nakopala na glavo! Vse pa je storila v najboljši volji in z dobrim namenom. Za nekatere stvari je še premlada, za nekatere pa prezgodaj zrela, zato se ujame v lastne zapletljajev, ki si jih ni bila v svesti. Kdo bi ji zameril! Majhnim deklicam itak vse odpuščamo. Ruth naj bi se v kratkem poročila z visokim bančnikom Albertom. Albert je Amerikanec in to v dobrem in slabem. V bistvu je zelo dober, vendar je nekaj filistra v njem. V stanju je prekiniti najlepši trenutek samo zavojo predpisa o potrebi osemurnega spanja. Ne prenese cigaret, kave, ljubosumen je. Vendar še ne bi bilo tako hudo, če ne bi bil površen in preplitek, Albertu se zdi nesmisel in izguba časa, da bi Ruth prebrala poročnikova pisma, ki se tičejo nje. Toliko je naiven in površen, da ne pomisli, da je ljubezen neka sila, ki se ne da ukleniti v filistrski predpis. Takrat ko on ugotavlja, da je vse skupaj komično in da je vse urejeno, se dogaja prav nasprotno. Nikoli več se Ruth ne bo vrnila. Bill je spoznal in ujel prav trenutek, Albert pa ga je vseskozi zamujal in dokončno tudi zamudil.

Ni slab človek, tudi Bill to spozna, vendar bo moral odvreči s sebe vso togost in filistrstvo, da bo kdaj res pridobil dekle, ki bi spominjala na Ruth.

Billov prijatelj Chuck in njegovo dekle Martha, Billova sestra, sta ljubko poglavje zase, ki prijetno dopolnjuje vzdušje zapletljajev v hiši Wilkinsovih. Le nekoliko bolj „konkretna“ sta v odnosu in odločitvah, kot Bill in Ruth. No, če bi bila še slednja dva taka, bi pač ne bilo naše komedije.

Mozaik dobrih ljudi in pestrost komedije dopolnjujeta še dve osebi. Zamorka Dora, služkinja pri Wilkinsovih! Urad, ki bi posređoval take služkinje, bi prejkone reflektanti zasuli s prošnjami.

Prijetno nas preseneti spoznanje, da ni v ljudeh te komedije niti trohice mržnje do temnopoltih ljudi. Nasprotno, presenečljiv je prisrčen odnos zamorka in sodnika, ki je že prav familijaren in prijateljski.

Na koncu še mornar Harold Simmons. Morda je to spet nov Bill? Morda tudi ne! To je nova žrtev male Miriam. Toda zaplet-

ljubev je dovolj in avtor je dal spustiti zastor, čeprav bi se lahko začelo znova.

To so junaki naše komedije. Resda so, če trezno prevdarimo, ponekod pretirano pozitivni, sploh je cela komedija pretirano optimistična, toda tu moramo popustiti in razumeti.

Komedija je nastajala v najtežjih dneh vojne vihre, v dneh žalosti, iskanja, želja in pričakovanja in česa so bili ljudje bolj potrebni kot navdih, ki jim ga je dal N. Krasna. Dal jim je vere v skorajšnjo pomiritev, vlil jim je optimizem, hotel je — in to prav skromno in iskreno — da bi vsaj za nekaj hipov izginila z obrazov ljudi zaskrbljenost, žalost in tarnanje. Publika ga je razumela in mu bila hvaležna. Tri leta brez prestanka je zahajala v New Yorku v komedijo, ki jih je razvedrila in bodrila.

Danes smo že malo odtujeni prvotnemu namenu te igre, toda nekaj je ostalo. Vseeno še dovolj, da jo lahko igramo! Ne smemo pozabiti zadnje vojne, toda če se je že neradi spominjamo, potem si oglejmo vsaj to vedro komedijo, vesele igro iz žalostnih dni.

In ne pozabimo, da so velike stvari sestavljene iz drobnih in skromnih delcev. Dostikrat pomaga skromna, majhna stvar — živeti. Naj pomeni tudi v našem gledališču — Vam in nam: malo več vedrosti in topline.

Prevdarimo, preden se bomo smejali! V smeju mora biti nekaj optimizma, sicer je to prazno hahljanje v burki. Tisto zdravo, dobro voljo pa hočemo dati sebi in Vam prav v naši „Draga Ruth“.

NAŠE GLEDALIŠČE SREDI SEZONE

Letošnjo sezono, ki je deseta jubilejna sezona Mestnega gledališča na Jesenicah, smo otvorili sredi oktobra s ponovitvami „Othella“, „Kotička igračk“ in „Male Floramye“ in s prvo premiero na predvečer Dneva republike in sicer z delavsko dramo Toneta Cufarja „Polom“.

Ker je tak program in sama zakasnitev sezone izvala nekoliko neljube kritike pri publikii in forumih se čutimo dolžne, da kot javna ustanova, ki prejema sredstva za svoje delovanje od Mestnega odbora Jesenice, to je od naše družbene skupnosti, pojasnimo kako je prišlo do tega.

Redna subvencija iz proračuna v višini 4,5 milijona dinarjev za leto 1954 je bila znižana za pol milijona tako, da nam je zadnje četrletje, torej za začetek sezone 1954-55 ostalo le borih pol milijona dinarjev. Ker si s temi sredstvi nismo mogli privoščiti že v začetku sezone več novih premier je gledališki svet sklenil, da se ponavljajo še neodigrana dela iz minule sezone, za Dan republike se uprizori Cufarjev „Polom“, za katerega je bila scena že pripravljena ob občinskem prazniku za slučaj dežja, kot edino novo premiero pa smo planirali le mladinsko igro „Trnuljčico“, kot vsakoletno obvezo za Novoletno jelko. Pri tem je treba upoštevati tudi to, da so se dopusti upravnega in tehničnega osebja zavlekli do konca septembra, ker smo imeli 1. avgusta predstavo

„Poloma“ na letnem gledališču in s tem v zvezi še celo vrsto najnujnih del prav v času ko vsa ostala gledališča počivajo. To so bili vzroki za samo zakasnitev sezone. Istočasno pa smo začeli študirati vrsto del, katerih premiere so že, ali šele bodo. Toda takoj je pri tem nastalo vprašanje sredstev. Naša redna sredstva iz proračuna za leto 1954 so bila popolnoma izčrpana za leto 1955 pa še niso dosegljiva, dokler ni sprejet in potrjen proračun, oziroma niso izdelane bilance vseh gospodarskih ustanov. Slučaj, da nam je OLO Radovljica nakazal 2 milijona dinarjev za nujno nabavo dveh novih garnitur zaves in za izdelavo načrtov preureditve odra in predvsem izdelave prepotrebne centralne kurjave v gledališču, nas je izvlekel iz velike zadreže, ki bi lahko nastala, saj bi bili naši redni uslužbenci brez plač, celotno delo gledališča pa vsaj zelo otežljeno če že ne neomogočeno. Iz teh dveh milijonov smo 1 milijon in pol nakazali za modro in rdečo garnituro zaves, ki so že nabavljene in v delu, z ostankom pa smo krili tekoče gledališke izdatke, ki ga bomo povrnili čim nam bodo v zadostni meri nakazana sredstva iz proračuna za tekoče leto, oziroma čim bodo izdelani vsi načrti za adaptacijo odra in zgraditev centralne kurjave. Pred kratkim pa nam je tudi Mestni odbor za prvo tromesečje 1955 nakazal 1.800.000 dinarjev, tako, da je situacija zdaj rešena.

Premieri „Trnuljčice“ je kot tretja premiera sledila „Nevarni ovinek“. Čeprav nekateri „Poloma“ ne štejejo za novo premiero je vendarle bila, saj je bila uprizoritev na odru pri novi sceni in ob vsem kar premiera zahteva, druga stvar pa je seveda odziv publike in če ne bi bil tak, kot bi ga zaslužila delavska drama proletarskega pisatelja in domačina Toneta Čufarja, ni krivda gledališča. Prav ob tem gledališkem listu je stekla tudi četrta premiera — komedija „Draga Ruth“.

Da nadoknadimo vse zamujeno pa gledališki kolektiv dela s „polno paro“. V študiju sta dve deli. Prva je komedija z glasbo in petjem P. Petrovića „Ploha“, katere premiera bo še v tem mesecu in sicer na pustni torek, njej pa bo sledila v začetku marca psihološka drama „Mladost pred sodiščem“. Če bo „Ploha“ zadovoljila predvsem tisto publiko, ki misli, da je gledališče zgolj zabavna ustanova, ki s smehom, glasbo in petjem razveseljuje obiskovalce potem upajmo, da bodo prišli na svoj račun pri resni dram, kot je „Mladost pred sodiščem“ tudi tisti, ki v gledališču vidijo umetniško ustanovo, ki služi plemenitim namenom resnice in lepote. In k sreči tudi take publike ni na Jesenicah ravno premalo, če je pa še ni dovolj, pa je zato toliko več vredna. „Mladosti pred sodiščem“ so sledilo kot redna premiera ljubka ameriška komedija „Vsakih sto let“. S tem je „definitivni plan“ in delavni načrt našega gledališča za dva meseca naprej določen, nadaljnje perspektive pa so sledeče: režiser Tomažič ima še namene s svojo pravljico dramo „Lepa Vida“, režiser ing. Gostiša želi vsaj ob koncu sezone dati svoj delež, kaj-pa je še nekoliko preuranjeno reči, režiserju Čebulju je pri srcu Moliere in bi se rad poizkusil v njegovi „Soli za žene“, Stare, ki je svoj režiserski krst preстал z „Drago Ruth“ pa že pripravlja nekaj, kar vsaj slovenska gledališka publika še ni videla, kot je bilo to tudi z „Nevarnim ovinkom“. In pri tem predvidena opereta sploh še ni upoštevana. Torej vidite, da bo gledališče držalo svojo besedo, da bo upri-

zoriło najmanj osem premier, kot ga vežejo obljube vsaj do gledaliških abonentov in verjetno jih bo tudi preseгло.

Zelimo si le, da bi tudi jeseniška publika znala ceniti te napore kolektiva Mestnega gledališča in mu z ničemer drugim kot samo s čim številnejšim obiskom tudi dala najlepše priznanje. Čas je že, da spozna jeseniška publika, da je gledališče kulturna ustanova, ki ima namen dvigati kulturno zavest in znanje našega delovnega človeka, da je namenjena prav slehernemu, ki zna poleg materialnih dobrin ceniti tudi tisto, čemur pravimo umetnost, plemenitost in lepota. In morda je prav vsega tega premalo v nas vseh. Sicer nikogar ne moreš prisiliti, da bi imel razumevanje in občutje za to, prav pa bi nemara bilo, če bi tudi naše družbene organizacije k temu prispevale vsaj delež, saj so naši Kranjci in z njimi vred najbrže vsi ljudje na svetu taki, da jim moraš le pokazati smer, pot pa že sami uberejo. Čas bi torej bil, da našim delovnim ljudem in mladini pokažemo pot v gledališče, njegovo vrednost in pomen pa si bodo že sami znali najti, če je le trohice občutja v njih, da se ne vrtil vse življenje le okoli smeha, kranjske klobase, pol litra vina in jazza. V miselnosti delovnega ljudstva Jesenic mora vzrasti zavest, da so prav oni tista družbena skupnost, ki s svojim delom in ustvarjanjem sredstev omogoča kulturno rast in s tem tudi delo našega gledališča in da jim s tem tudi pripada dolžnost, da to delo spremljajo in užijejo njegove sadove. Če pa nimajo občutka za tako dolžnost pa naj jih v gledališče pripelje dolžnost do samega sebe in lastnega kulturnega izobraževanja in širjenja obzorja. Ob taki publiki pa bo znal tudi gledališki kolektiv, ki že zdaj žrtvuje, poleg svojih poklicnih službenih dolžnosti večer za večerom na vajah in vse sobote in nedelje za predstave, žrtvovati še kaj več in prav vse.

— on

Slika iz prizora »Nevarni ovinek«

Izdaja Mestno gledališče Jesenice. — Predstavnik: Oblak Al-
fonz. — Uredil: Bojan Čebulj. — Tiska Gorenjski tisk Kranj. —
Naklada 200 izvodov.